Hoofdstuk IX (1969-1986)

Tijdens de jaarwisseling op 31 december 1968 zullen de melkleveranciers, de melkrijders en de werknemers van de Roomboterfabriek 'De Vooruitgang' zeker een heildronk hebben uitgebracht op een goede voortzetting van de fabriek onder het nieuwe bestuur.
Er veranderde in feite niet veel. Alles ging voorlopig op de oude voet door en de vertrouwde groet van de directeur, de heer H.J. Reussink, klonk als vanouds. Een ieder bleef zijn eigen werk doen. Alleen de leden van de Raad van Commissarissen hadden afgedaan en de vertrouwde aandeelhoudersvergaderingen kwamen te vervallen. Zij, die de fabriek vóór 1 januari 1969 bestuurden, zullen de overgang het meest hebben gemerkt. Hun bevoegdheden waren overgedragen aan de fusiepartner.

Belangrijkste uitbreidingen, verbouwingen, aankoop van machines en gereedschappen.

Ook na 1969 werd er aan de melkfabriek verbouwd en vonden er uitbreidingen plaats. De fabriek ging met de tijd mee en regelmatig werd het machinepark aangevuld of vernieuwd. De belangrijkste investeringen worden hieronder vermeld.

Jaar	Omschrijving	Bedrag investering
1968	Te beginnen met het jaar 1968 en daarna in de jaren 1969, 1971, 1974, 1975, 1977 1979 en 1980 werden er totaal 14 melktanks aangeschaft van o.a. 90 en 100 ton.	ƒ 687.809,03
1969	Een centrifuge werd vervangen (werd gebruikt voor de ontroming van de melk).	ƒ 140.238,17
1970	In dat jaar kwam de aansluiting op het aardgasnet tot stand. Dit betekende een heel andere wijze van stoken, waarop de apparatuur moest worden ingesteld	ƒ 31.596,58
1970	Overgenomen werd een roestvrije stalen boterkarn van een zusterbedrijf.	ƒ 12.672,00
1972	In dit jaar werd de boterinpaklijn geautomatiseerd. Wat voorheen door mensenhanden gebeurde werd nu machinaal verricht.	ƒ 96.146,00
1973	Een nieuw melkpoederpakhuis werd aan de fabriek gebouwd.	ƒ 177.919,32
1973	De fabriek kreeg een eenvoudige kaasmakerij	ƒ 74.426,15
1974	In dit jaar kreeg de fabriek een echte kantine voor het personeel.	ƒ 23.560,01
1974	Aanschaffing van een nieuwe filterinstallatie voor de fabricering van melkpoeder, waardoor de omgeving van de fabriek minder overlast ondervond van de poederverstuiving.	ƒ 115.104.72
1975	Aanschaffing van een nieuwe boterinpakmachine.	ƒ 164.963,08
1976	De fabriek werd uitgebreid met een bedrijfskantoor en er kwam een nieuwe boterkoelcel.	ƒ 208.298,77
1977	Een nieuwe botermachine (het z.g.n. boterkanon) werd in gebruik genomen.	ƒ 533.150,00
1978	Een tweede boterverpakkingsmachine en een kartonvulmachine werden gekocht.	ƒ 245.870,49

1978	Voor de Rijdende Melk Ontvangsten (R.M.O's). werd een waslokaal gebouwd; een parkeerplaats aangelegd, beplanting en een hekwerk aangebracht. Inclusief een reinigingsinstallatie bedroegen de kosten	ƒ 532.228,05
1981	De derde boterverpakkingsmachine deed zijn intrede.	ƒ 241.500,00
	Wagenpark	
1979	De heftruck werd in gebruik genomen.	ƒ 50.000,00
1981	Een DAF-vrachtauto met laadbad werd aangeschaft (de boterexpres auto).	ƒ 119.949,00
1983	Opnieuw werd er een vrachtauto aangeschaft.	ƒ 149.920,32
1983	Een pallettruck en een tweede heftruck werden noodzakelijk geacht.	ƒ 77.306,25
1985	In dat jaar werd er opnieuw een vrachtauto aangeschaft.	ƒ 170.036,94
	Woningen voor het personeel	
1956	Landaasweg 5 en 7 *.	ƒ 39.276,52
1956	Laagerfseweg 13 en 13a *.	ƒ 31.086,86
1960	Ekris 14 en 16, incl. c.v-installatie Ekris 16*.	ƒ 43.891,00
1966	Van Limburg Stirumlaan 15 met garage * .	ƒ 31.714,30
1966	van der Duin van Maasdamlaan 15 met garage *.	ƒ 31.714,30

* Alle woningen te Woudenberg

De noordgevel van de fabriek in 1985.

Toch fabricage van kaas

Talrijke besprekingen waren er in het verleden geweest om te komen tot het produceren van kaas en evenzovele keren viel er een beslissing in negatieve zin. Men durfde de risico's niet aan omdat de afzet regelmatig problemen opleverde. Toch werd er in 1973 een voorzichtige stap gezet in de richting van de fabricage van kaas. Er werd in dat jaar een geïmproviseerde kaasmakerij ingericht. Er worden een viertal soorten kaas genoemd:

1 Tètakaas. Dit was een zachte zoute vochtvasthoudende kaassoort. Deze kaas werd daarom geëxporteerd naar warme landen, o.a. Griekenland en Iran. De productie werd later overgenomen door een fabriek van de Melkunie in Genderen. Met deze kaas werd veel succes geoogst.
2. Mont-Forêt kaas (het Franse woord voor Woudenberg). Dit was een boursin-achtige kaas met tuinkruiden. Ondanks de unieke naam van deze kaas is de verkoop jammer genoeg niet op gang gekomen als gevolg van te weinig publiciteit voor dit artikel. Er werd dan ook gesproken van een totale mislukking.
3. Karnemelk-kaas. Ook deze kaas kon de fabriek niet voldoende slijten. De verkoop is dan ook geen succes geworden omdat er weinig animo voor bestond.
4. Rauwe-melk-kaas. Deze kaas bracht het niet verder dan een proeven door het personeel. De kaas was zo hard dat men ze bij wijze van spreken als schoenzolen zou kunnen gebruiken. Meer pogingen tot kaasbereiding werden er niet ondernomen.

De bereiding van boter

Zolang als de fabriek bestond werd er in de 89 jaren altijd boter bereid. De eerste tientallen jaren bestond de productie alleen uit boter en in een later stadium werden er ook nevenproducten uit de melk gefabriceerd. De naam van de fabriek Roomboterfabriek 'De Vooruitgang' duidde er ook op dat de boter het belangrijkste zuivelartikel was. De laatste jaren van het

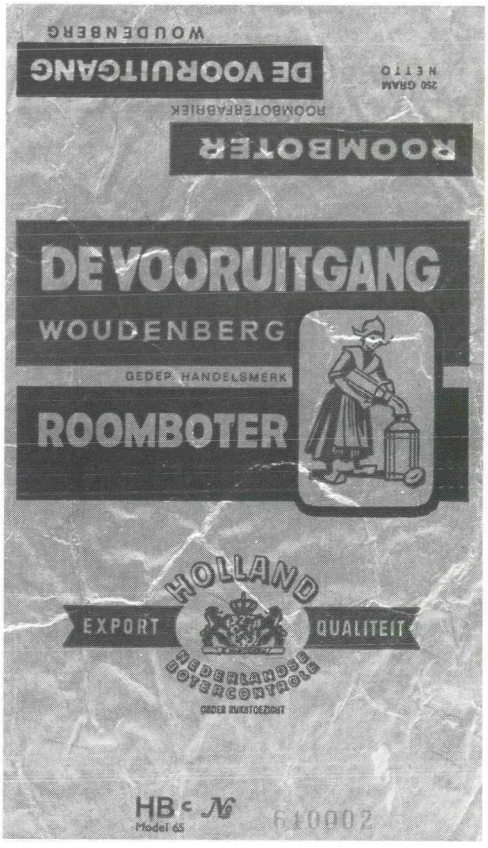

Een wikkel voor de kleinverpakking van de boter met het rijksbotermerk.

bestaan van de fabriek werd er vrijwel uitsluitend boter gemaakt. Het hoogtepunt werd bereikt in 1985 toen er 12 miljoen kg boter in grootverpakking en 10 miljoen kg in kleinverpakking werd geproduceerd. De fabriek in Woudenberg bestreek toen 25% van de Nederlandse markt. De room werd aangevoerd van andere fabrieken, o.a. uit Heerhugowaard, Opmeer, Genderen, Texel, Lutjewinkel, Maasdam, Rotterdam en Hilversum om in Woudenberg verwerkt te worden tot boter. De laatste jaren werd er vrijwel uitsluitend room aangevoerd, terwijl de melk van de boeren naar andere fabrieken werd getransporteerd.

Omdat de fabricage van boter altijd een zeer belangrijke rol heeft gespeeld is het de bedoeling de boterbereiding te volgen

via een uitgezette productielijn aan de hand van een aantal foto's.
De melk werd door de melkrijders bij de leveranciers opgehaald en naar de fabriek gebracht. Aanvankelijk geschiedde dit met paard en wagen. In latere jaren werd een vrachtauto of trekker met aanhangwagen gebruikt. De laatste jaren werden tankauto's gebruikt.

De aangevoerde melk werd gestort in de stortbak, welke bevestigd was aan een weegschaal. Aan de hand van de busnummers kon de melk per leverancier tot de juiste kilogrammen worden afgewogen. Tegelijk werd er een monster van de melk genomen. Dit monster werd gecontroleerd op vet- en eiwitgehalte. Aan de hand van de vet- en eiwitgehalte en de kwaliteit van de melk kreeg de leverancier z'n melkgeld uitbetaald. De melkbus verdween daarna automatisch naar de bussenwasmachine. Via de afvoerband kwamen de deksels automatisch op de melkbussen. Daarna kon de melkrijder de bussen weer op de wagen laden en terugbezorgen bij de boer. Vanuit de stortbak verdween de melk voor verdere verwerking in de buffertanks.

Daarna werd de melk uit de buffertanks automatisch naar de centrifuge overgebracht. De centrifuge had tot taak de melk te ontromen. Door deze ontroming ontstond er naast de room tapte- of ondermelk. De ondermelk werd gepasteuriseerd en verwerkt tot magere melkpoeder. De room werd gepasteuriseerd tot 92 graden C en daarna via de pasteur afgekoeld tot 8 graden C. Van de pasteur ging de room naar opslagtanks. Inmiddels was er vanuit het centrifugelokaal een zuursel aan de room toegevoegd.

De room werd gedurende ongeveer vier uur, afhankelijk van het jaargetijde, in de opslagtanks bewaard op een temperatuur van 8 graden C. Daarna werd de room opgewarmd met water met een tempera-

De melkaanvoer

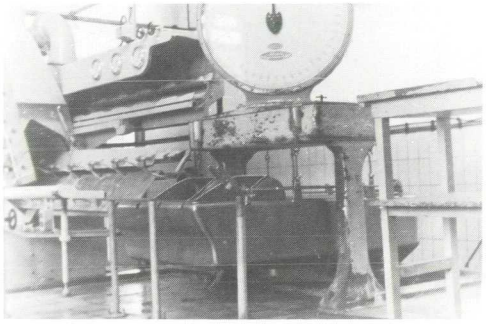

Weegschaal met stortbak en bussenspoelmachine.

tuur van ongeveer 25 graden C tot de room de warmte van 20 graden C had bereikt. De room werd nu zes uur op een temperatuur van 20 graden C gehouden en vervolgens teruggekoeld naar plm. 10 graden C. Deze methode vond plaats om de smeerbaarheid van de boter bij de con-

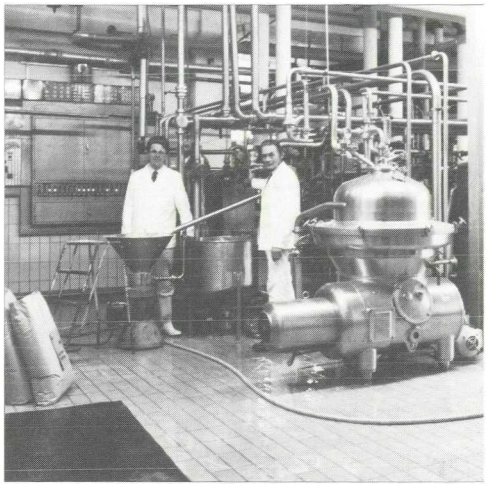

De centrifuges ontroomden de melk. Links: E. van Garderen. rechts: E. Thomassen.

sumptie in de wintermaanden te bevorderen. In de zomermaanden bleef de tempe-

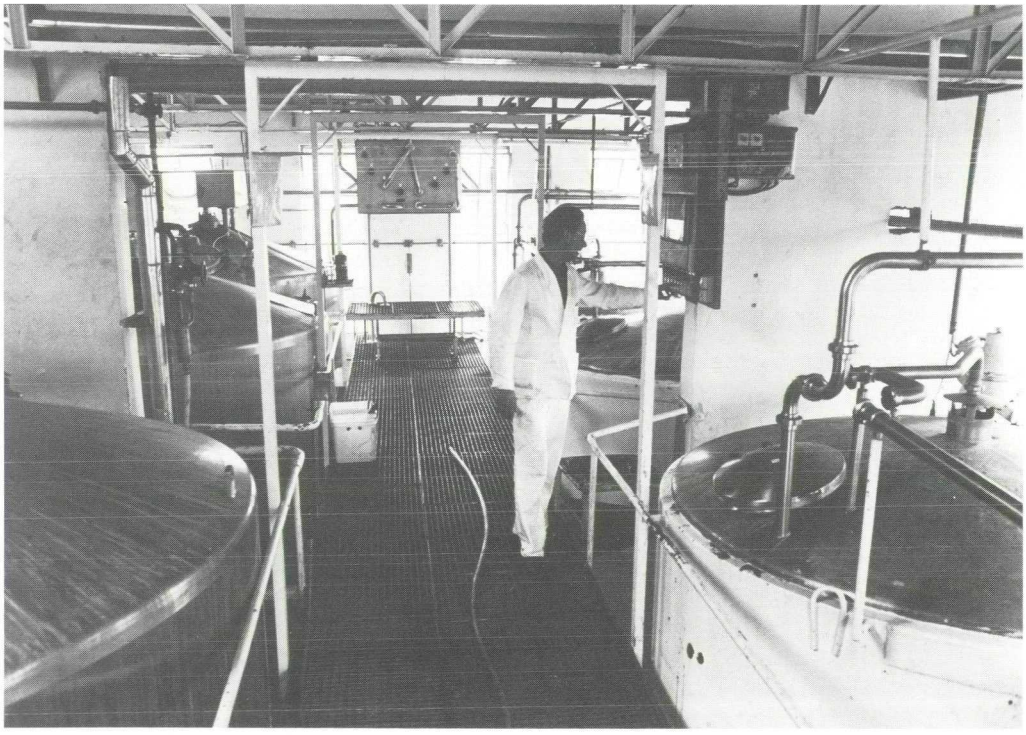

Er waren acht opslagtanks in gebruik met een gezamenlijke inhoud van 100.000 kg room. Op de foto: Piet de Vries.

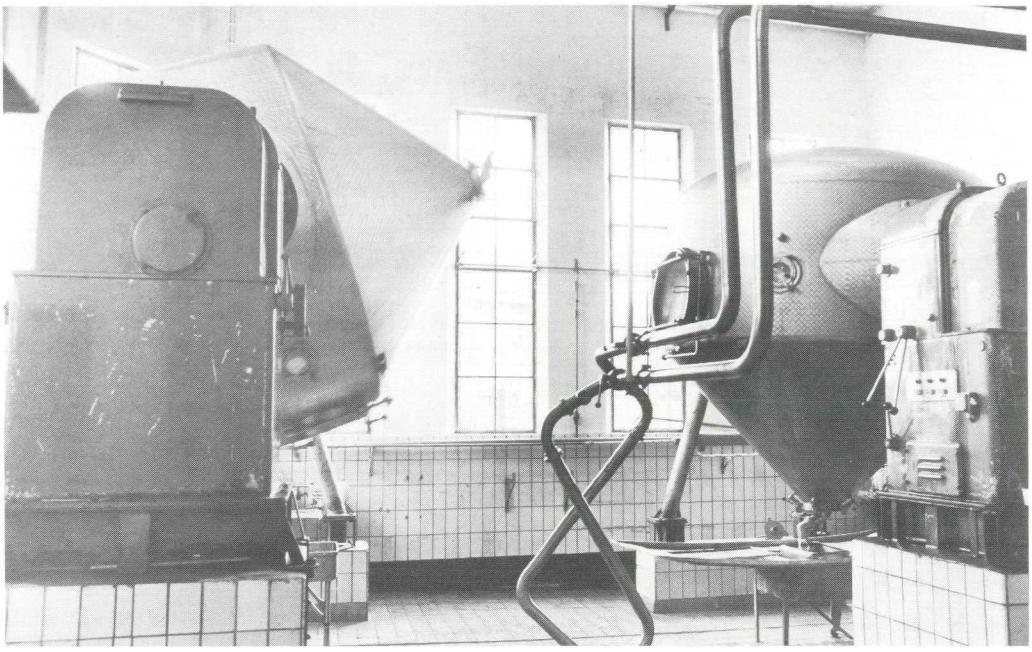

De 'top-karn' was uitgevoerd in roestvrijstaal. Lange jaren is er gewerkt met houten karns. De afgebeelde karn heeft een inhoud van 10.000 kg room, maar werd gevuld met 5000 kg en dit leverde 2.200 kg boter op.

ratuur constant op 8 graden C. Het proces in de opslagtanks duurde ongeveer 24 uur en daarna was de room karnrijp.

Door middel van een leiding ging de room van de opslagtanks naar de karns. Na een half uur karnen ontstond er de scheiding van de boter met de zure karnemelk. De karnemelk ging naar een aparte tank en

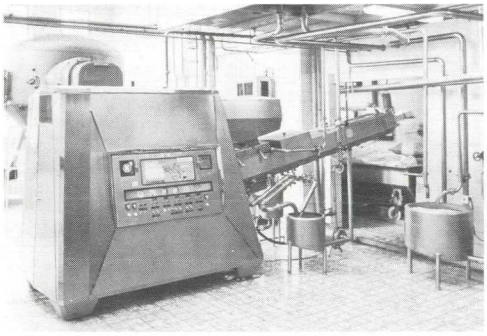

De boterbereidingsmachine kreeg de naam mee van 'boterkanon'.

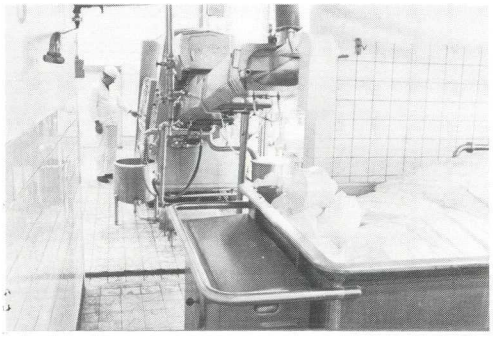

De gevulde boterwagen.
Op de foto: A. v.d. Brink.

werd voor de consumptie of voor veevoeder verkocht. Daarna kwam het kneedproces in werking om de overtollige karnemelk uit de boter te verwijderen. Dit proces werd ook in de 'top-karns' uitgevoerd. Na deze behandeling werd de boter drooggekneed en op een vochtgehalte gebracht van maximaal 16%. De boter was nu klaar om te worden verpakt.

De boter werd verpakt in dozen van 25 kg. Op de foto: Gerard Meerbeek.

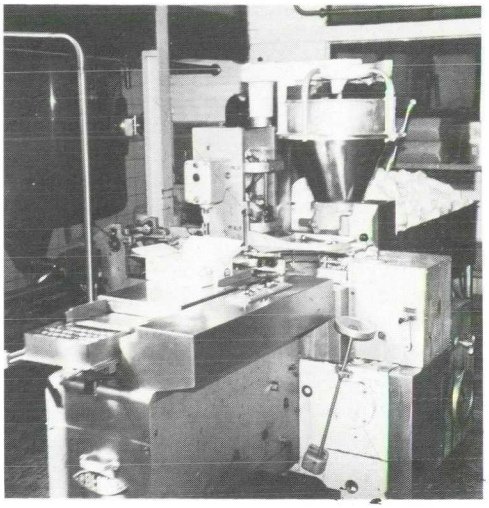

Fabricage van mini-pakjes boter van 10 of 15 gram, die in restaurants werden gebruikt.

In het jaar 1977 werd overgegaan op een modernere manier van boterbereiding, nl. door middel van het z.g.n. boterkanon. De

Kleinverpakkingsmachine voor pakjes van 250 gram boter. Op de foto: Auke Hamminga.

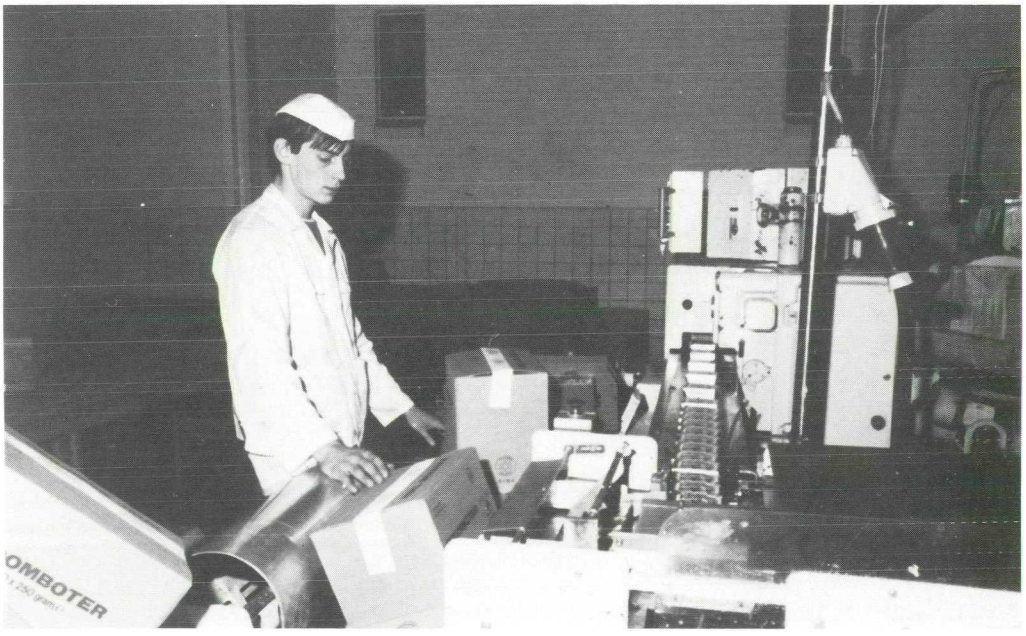

boter werd voortaan ook bereid uit zoete room zonder toevoeging van zuursel, de N.I.Z.O.-methode (Nederlands Instituut voor Zuivelonderzoek). Na de afvoering van de zoete karnemelk werden er aan de boter twee soorten zuursels toegevoegd, waardoor er weer normale zure consumptieboter ontstond. Dit 'boterkanon' werkte veel economischer dan de oude 'topkarns'. De productie was 5.000 kg boter per uur. Aan het einde van de productie werd het vochtgehalte van de boter weer gebracht op maximaal 16%. Dit percentage werd gecontroleed door het Botercontrolestation. Bij overschrijding van dit percentage werden flinke boetes opgelegd. De ontstane zoete karnemelk werd voor velerlei doeleinden gebruikt, zoals vla en volle melkpoeder. Het 'boterkanon' zorgde ervoor dat de gefabriceerde boter via 'de loop' werd gestort in een boterwagen. De boter werd daarna afgevoerd naar de boterinpakmachines.
Op de bulkboterlijn werd de boter verpakt in dozen van 25 kg. Deze boter werd als gevolg van de overproductie verkocht aan de Staat der Nederlanden en opgeslagen in koelcellen, waardoor de alom bekende 'boterberg' ontstond. De boter kon niet worden verkocht omdat de prijs te hoog lag.

Voor de kleinverpakking van de boter van 250 gram waren drie inpakmachines in gebruik met een gezamenlijke capaciteit van 4.500 kg boter per uur. Er werden wel 20 verschillende verpakkingen gebruikt voor diverse klanten in Nederland. In een doos van 10 kg kwamen 40 pakjes boter

De boter werd opgeslagen in de koelcel. Op de foto: G. v.d. Vlierd.

Het vervoer van de boter naar de klant. Op de foto: C. van Huigenbos.

van 250 gram. Eenmaal per kwartier werden de pakjes boter op het juiste gewicht gecontroleerd. De fabriek leverde ook mini-pakjes boter van 10 of 15 gram voor gebruik in restaurants.
De dozen boter werden handmatig gestapeld op pallets. Daarna werd de boter door middel van een heftruck naar de boterkoelcel in de fabriek gebracht.
Voor het vervoer van de 250 gram boter naar de klanten in Nederland werd gebruik gemaakt van drie vrachtauto's. Ook waren er klanten, die de boter zelf aan de fabriek kwamen halen.

De directie over de fabriek

Op 17 september 1970 nam de directeur H.J. Reussink op 65-jarige leeftijd na een 39-jarig dienstverband afscheid van de C.M.C.-Melkunie, bestuur, personeel, melkrijders, melkleveranciers en andere zakenrelaties. Er werd hem een receptie aangeboden in het Verenigingsgebouw te Woudenberg. Op deze afscheidsreceptie waren honderden belangstellenden aanwezig. Hoewel de directeur in Scherpenzeel woonde had hij zich ook een grote plaats verworven in de Woudenbergse gemeenschap.
De woordvoerder van de C.M.C.-Melkunie noemde de heer Reussink een directeur van 'de oude stempel'. Bij het samengaan van de Roomboterfabriek 'De Vooruitgang' met de C.M.C.-Melkunie koos de scheidende directeur voor continuïteit in het belang van allen, die bij het bedrijf waren betrokken, vooral het personeel en de veehouders-melkleveranciers. De heer Reussink paste zich altijd goed aan bij de gewijzigde omstandigheden en dat is niet altijd gemakkelijk voor de oudere generatie. Een drietal deugden van de directeur werden genoemd, namelijk degelijkheid, zuinigheid en betrouwbaarheid. Hij was een all-round directeur, die alle kwaliteiten in zich droeg, waarbij genoemd werden: het omgaan met personeel, veehouders en afnemers, zijn koopmanschap en zijn technische en economische inzichten.

Namens de oud-commissarissen en de

De heer H.J. Reussink, directeur van de fabriek vanaf 27 juni 1947, nam op 17 september 1970 op 65-jarige leeftijd na een 39-jarig dienstverband afscheid.

melkleverancierscommissie sprak de heer H. Haanschoten uit Woudenberg, die memoreerde dat de scheidende directeur de fabriek op een voorbeeldige wijze 'draaiende had weten te houden', waarbij hij heeft gezaaid en geoogst, terwijl hij plezier heeft gehad in zijn arbeid.

Het hoofd van de administratie, de heer M.J. Hendrikse uit Woudenberg, sprak namens het personeel en de oud-medewerkers. Hij bedankte de directeur voor de prettige leiding in de afgelopen jaren o.a. met de woorden: "U was een fijne directeur en een fijn mens; wij zullen u node missen".

De heer H.J. Reussink bleef voorlopig nog aan de fabriek verbonden voor het onderhouden van de contacten met de veehouders. De oud-directeur overleed op 6 oktober 1980 in zijn woonplaats Scherpenzeel op de leeftijd van 75 jaar.

M.J. Visscher

Per 1 juli 1970 trad de directeur M.J. Visscher in dienst van de Melkunie om de directie te voeren over de fabriek in Woudenberg. Voordien was de heer Visscher directeur van de zuivelfabriek 'de Bommelerwaard' in Heusden. Tijdens zijn directeurschap kwam de automatisering van de fabriek tot stand. Hij zorgde ervoor dat er een tweede roestvrijstalen karn kon worden aangeschaft. Er kwam een grote melkpoederopslagplaats en het boterkanon werd gekocht. De botermakerij werd enorm uitgebreid en er werd een koelcel bijgebouwd. Het werd indertijd als een mijlpaal beschouwd dat er in één jaar één miljoen kg boter werd geproduceerd. Omstreeks 1980 werd er jaarlijks 12 miljoen kg boter gemaakt. Omdat de capaciteit aanwezig was bleef de fabriek melkpoeder fabriceren. Er is sprake van geweest om in de Woudenbergse fabriek een nieuwe poedertoren te bouwen.

De heer M.J. Visscher, directeur van de fabriek vanaf 1 juli 1970. Hij overleed op 29 december 1983 en was bijna 63 jaar.

Wanneer deze bouw zou zijn gerealiseerd was de fabriek mogelijk niet stilgelegd. De nieuwe poedertoren werd door de Melkunie echter gebouwd in Gouda. Directeur Visscher stimuleerde de experimenten met het maken van kaas. Hij stond bekend als een aktieve directeur, die altijd met de fabriek bezig was.

Op 29 december 1983 tijdens de autorit tussen de middag van de fabriek naar huis in Woudenberg werd hij onwel en overleed hij in zijn auto op het kruispunt de Poort in Woudenberg op 63-jarige leeftijd.

Personeel van de fabriek vond 's middags op het bureau van de overleden directeur een concept-brief, waaraan hij 's morgens was begonnen en die hij 's middags had willen voltooien. Deze concept-brief, welke nimmer is voltooid, luidt als volgt:

"Natuurlijk vonden wij het fijn dat vroeger iemand van 'de fabriek' de kerstpakketten kwam brengen, maar nu, och het moest eigenlijk twee maal per jaar kunnen, het is zo gezellig.

Dit is het antwoord van de gepensioneerden van de Melkunie Woudenberg nu ze elk jaar tegen de Kerstdagen worden uitgenodigd aan "de overkant bij Schimmel" een kopje koffie te komen drinken. Al bijzonder lang tevoren verheugt men zich weer op de gezellige samenkomst. Men is blij met het weerzien en vooral als het borreltje er omstreeks twaalf uur aankomt neemt het geroezemoes toe en worden de verhalen heen en weer steeds mooier en geloofwaardiger.

Sinds een aantal jaren worden de kerstpakketten door de Melkunie Woudenberg alleen thuis gebracht bij die gepensioneerden, die het niet meer kunnen halen. Ons als Melkunie bespaart het veel tijd- en kilometerverlies wanneer wij deze groep oudwerknemers een leuke morgen bezorgen van 10.30 tot 12.00 uur. Er zijn 31 pakketten uitgereikt, waarvoor de directie van de Melkunie Woudenberg hartelijk wordt bedankt. Namens de gepensioneerden en alle werknemers willen we ook gaarne onze dank overbrengen aan de Raad van Bestuur van de Melkunie Holland...."

Tot zover de onvoltooide brief.

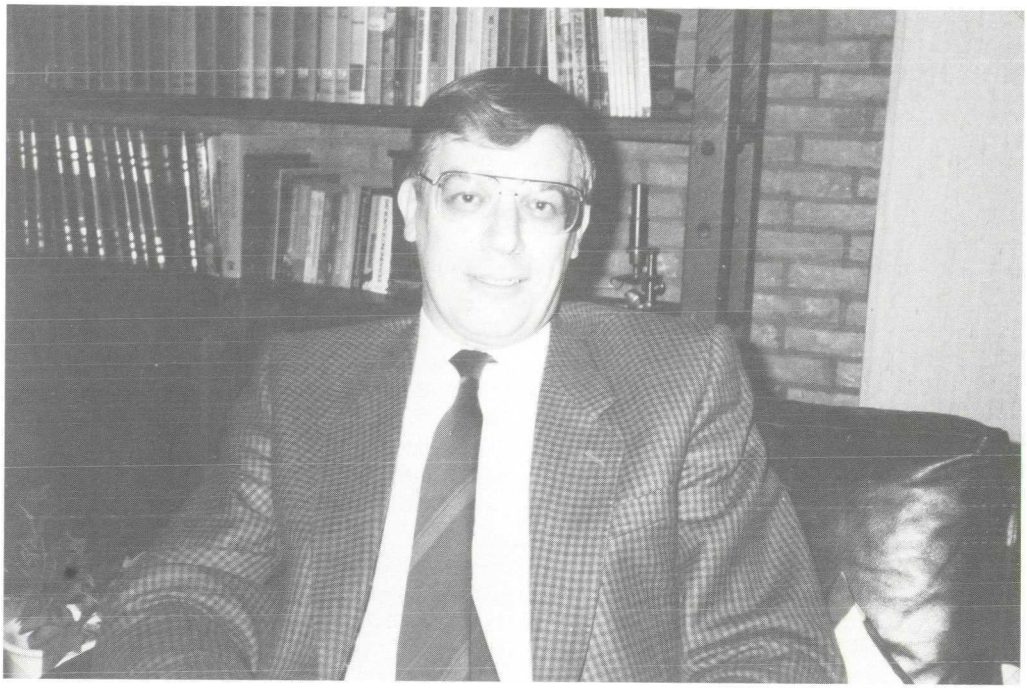

De heer W. Nagel was directeur van de fabriek vanaf 1984 tot de datum van sluiting op 1 juli 1986.

W. Nagel

Van 1984 tot 1 juli 1986 werd het directeurschap waargenomen door de heer W. Nagel, tevens directeur van de fabriek in Gouda. De heer Nagel was geen onbekende van de fabriek. Van december 1972 tot maart 1977 was hij als bedrijfsleider aan de fabriek verbonden. Daarna was hij van maart 1977 tot 1 mei 1979 algemeen bedrijfsleider op een zuivelfabriek in Naaldwijk en vervolgens werd hij in dezelfde funktie benoemd in Gouda, totdat hij in aanmerking kwam voor de functie van directeur.

Gedurende zijn bedrijfsleiderschap in Woudenberg had hij kennis vergaard over de fabricage van roomboter en melkpoeder. Door deze verkregen kennis was hij de aangewezen persoon om de heer Visscher op te volgen. Hij was de vierde en tevens de laatste directeur van de melkfabriek in Woudenberg. Tijdens zijn directeurschap werd de fabriek op 1 juli 1986 definitief gesloten.

Geen aanvoer meer van bussenmelk

Zaterdag, 9 mei 1981, was de dag waarop de laatste gevulde melkbussen hun weg

Omstreeks 1930. Melkrijder J. van Ginkel uit Maarn op de bok van z'n melkbussenwagen, die werd getrokken door een paard.

Melkrijder A.de Jager gehuldigd

WOUDENBERG - In hotel Schimmel vond op maandagavond 29 januari de huldiging plaa's van de heer A. de Jager, die per 29 januari zijn aktiviteiten als melkrijder had geëindigd. Verschillende leveranciers van melk hadden de hoofden bij elkaar gestoken, om dit feit niet ongemerkt te laten voorbijgaan. Vanaf november 1940 had de heer De Jager dit werk gedaan. Nu bij gemeend heeft ermee te moeten ophouden, voordat zijn gezondheid het niet meer zou toelaten, was er alle reden om hem en zijn vrouw eens in het zonnetje te zetten. Bijna alle leveranciers, waarvoor hij de melk naar de fabriek vervoerde, waren met hun dames aanwezig, samen met de familie De Jager, de heer en mevrouw Visscher en de oud-directeur, de heer H. J. Reusink.

De directeur van de melkproductenfabriek „De Vooruitgang", de heer M. Visscher, heette alle aanwezigen hartelijk welkom en stelde vast, dat, gelet op de grote opkomst, de heer De Jager zijn werk wel tot volle tevredenheid van de melkleveranciers moet hebben uitgevoerd.

Spreker gaf vervolgens het woord aan de heer J. van Ginkel, die namens de leveranciers sprak en dank betuigde voor de wijze waarop De Jager zijn werk steeds tot volle tevredenheid had uitgevoerd. Hij memoreerde, dat de medewerking van alle klanten van „Arie" zeer spontaan was geweest en dat allen hadden bijgedragen om hem bij dit afscheid een blijvend cadeau aan te kunnen bieden.

Hij bood namens de leveranciers een gouden horloge met inscriptie aan, terwijl mevrouw De Jager, als troost voor de vele uren, die ze 's avonds en 's nachts voor het werk van haar man had moeten afstaan, een gouden armband in ontvangst mocht nemen.

Nadat de heer Visscher nog eens de goede kwaliteiten van de heer De Jager naar voren had gebracht en hem namens het bedrijf een enveloppe met inhoud had overhandigd, terwijl mevrouw De Jager bloemen in ontvangst mocht nemen, werd een bedrijfsfilm gedraaid, waarbij men De Jager kon zien werken bij het lossen van de wagen en het ledigen van de melkbussen. Vervolgens haalde de heer Reussink nog wat herinneringen op uit de periode waarin De Jager melkrijder was geweest, waarna de avond met een gezellig samenzijn werd voortgezet.

De heer Visscher kon aan het einde van de avond vaststellen dat het een zeer geslaagde avond was geweest, die voor de familie De Jager ongetwijfeld een pracht herinnering zal blijven. Hij prees zich gelukkig, dat De Jager niet het contact met de fabriek heeft verbroken, maar nu in loondienst is getreden, zodat voortaan in ander opzicht zijn werkkracht ten dienste van het bedrijf kan worden benut.

naar de Roomboterfabriek 'De Vooruitgang' vonden. Een achttal bussenmelkrijders maakte hun laatste rit naar de fabriek. Daarmee kwam een definitief einde aan een bezigheid, die gedurende ruim 84 jaar door verschillende generaties melkrijders in stand was gehouden. Vroeger met paard en wagen, daarna de tractor of de vrachtauto en sedert 9 mei 1981 de tankauto.

Vijftien jaar geleden werd er voor het eerst gesproken over de inzet van tankauto's. Sedertdien kwamen er steeds meer grote boerenbedrijven, die om bedrijfseconomische redenen de melk in tanks wilden opslaan. Niet alleen voor de agrariërs, maar evenzeer voor de melkfabrieken was het een noodzaak over te schakelen op de aanvoer van melk met tankauto's. De verwerkingsprocessen van de melk werden steeds meer gemoderniseerd. Electronica en computertechnieken vervingen de mechanische apparatuur en daarin paste het melktransport in bussen niet meer. Zes dagen per week werden de melkbussen opgehaald. De kosten hiervan wogen niet op tegen het drie keer per week leeghalen van de melktanks bij de boer. De melkbussen moesten dus plaats maken voor het efficiëntere vervoer met grote tankauto's. De laatste jaren liep het aantal 'busmelkers' terug van 350 naar 180.

De kleine boeren stonden voor de keuze van het kopen of huren van een melktank dan wel het bedrijf laten saneren. Voor

Het paard werd vervangen door een tractor. Melkrijder B.G. van der Wiel te Woudenberg met z'n combinatie in de Schoolstraat. Rechts de oude pastorie. De foto dateert uit de jaren 1950-1960.

velen was dat geen gemakkelijke beslissing. De boeren, die overschakelden op de melktank, kregen een toeslag van twee en een halve cent op een kg melk en een subsidie in de aanschaffingskosten.

In 1968 waren er nog 27 melkrijders. In de loop der jaren was dit aantal als gevolg van de oprukkende tankauto's zodanig teruggelopen dat er nog maar acht bus-

Melkbussen opladen bij de boeren aan Ekris. Met een handige zwaai deponeert Joop van der Wiel de melkbus op de wagen. De foto dateert uit de jaren 1975-1980.

senmelkrijders over waren en wel:

- A. Kleinveld te Woudenberg
- G. van de Vliert te Scherpenzeel
- W. van de Dikkenberg te Overberg

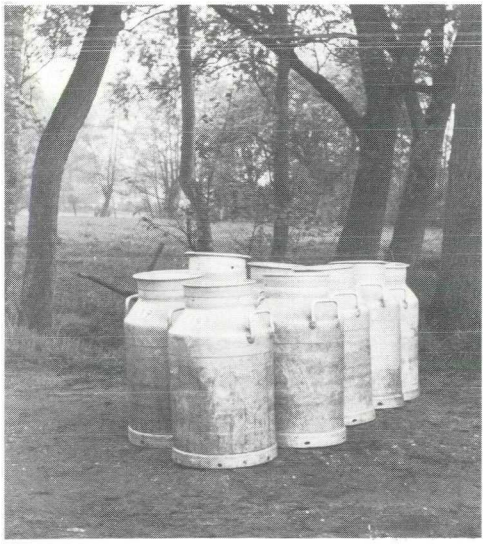

Mei 1981. Een uniek plaatje zoals thans niet meer in het landschap wordt waargenomen. De melkbus heeft afgedaan en is vervangen door een melktank.

- D. van Ravenhorst te Ederveen
- G. Veldhuizen te Overberg
- A. Werkman te Scherpenzeel
- B. Werkman te Scherpenzeel
- A. van Ginkel te Scherpenzeel

Een melkrijder was altijd een zelfstandige ondernemer gebleven. Velen van hen hadden naast de melkrit ook nog een eigen (boeren)bedrijfje. Als ze geen ander werk konden vinden misten ze met ingang van 9 mei 1981 een inkomen want door hun zelfstandige onderneming konden ze niet

De laatste melkbussenrit op 9 mei 1981. Van links naar rechts: K. van Laar, G. v.d. Vliert, melkrijder, en A. van Wessel.

terugvallen op sociale uitkeringen. Er bestond immers geen relatie werkgever-werknemer tussen de fabriek en de melkrijders. Het was dan ook geen gemakkelijke dag voor deze acht melkrijders, die jaren lang de loodzware melkbussen met een handige zwaai op de laadbak van de wagen deponeerden. Er werd officieel afscheid genomen en als herinnering aan hun noeste arbeid kregen ze een witte stenen melkbus aangeboden. Na dit afscheid

Woudenberg sloot bussenontvangst

veehouder Verbeek leverde precies 50 jaar in bussen

Veehouder A. Verbeek leverde de melk 50 jaar in bussen.

Woudenberg sloot zaterdag 9 mei j.l. de bussenontvangst. Een 8-tal melkrijders bracht voor de laatste keer bussen aan de fabriek. Onder hen bevond zich Aart Kleinveld. Hij is van de Kleinvelds de derde generatie, die melk in bussen naar Woudenberg bracht.
Zijn grootvader werd in 1899 melkrijder. Hij begon hiermee een jaar na het oprichten van de fabriek Woudenberg. In het eerste jaar bezorgden de veehouders allemaal zelf de melk aan de fabriek. Dit veranderde toen grootvader Kleinveld melk ging rijden.

Nu, ruim 80 jaar later, houdt het bussenrijden weer op. Kleinzoon Aart Kleinveld heeft zijn bedrijf met melkvee uitgebreid als compensatie voor het wegvallen van de melkrijdersactiviteiten. Het zelfstandig ondernemersschap blijft hem het meest aanspreken. Hij kocht daarom grond aan om de melkveestapel te kunnen uitbreiden. Hij besloot voorts een melkkoeltank aan te schaffen. Een en ander vergde een flinke investering. Zijn grote zorg is om die investering rendabel te maken.

Voor melkontvanger A. v. 't Wel (55) was het de derde keer dat hij betrokken raakte bij het sluiten van een melkontvangst. Hij gaat nu op het laboratorium werken. Hij vindt het jammer, het contact met de melkrijders te moeten missen.
Bedrijfsleider R. C. Luning bedankte de melkrijders voor hun inzet. Hij toonde er veel waardering voor, dat zij ook in de afbouwperiode hun werk voortreffelijk deden. De heer Krol bood namens Melkunie Holland de melkrijders als herinnering een aardewerk melkbusje aan.
In het laatste jaar was onze buitendienst intensief betrokken bij de veehouderijbedrijven die overschakelden op tankmelken. Van rayonassistent van Pelt vernamen wij dat alles op tijd gerealiseerd kon worden. Een plezierige omstandigheid was, dat iedereen de noodzakelijke omschakeling geruime tijd van te voren kon voorzien.
Het sluiten van de melkontvangst Woudenberg was ook voor verschillende veehouders aanleiding hun veehouderij-activiteiten te beëindigen. Sommigen schakelden hun bedrijf geheel over op intensieve veredelingslandbouw. Anderen gingen vanwege hun leeftijd over tot bedrijfsbeëindiging.
Vermeldenswaard is, dat veehouder A. Verbeek te Lunteren precies 50 jaar melk heeft geleverd. Daags voor het sluiten van de bussenontvangst waren hij en z'n vrouw 50 jaar getrouwd. Na hun huwelijksdag, 50 jaar geleden, ging de heer Verbeek naar de Apeldoornse markt en kocht daar 4 melkkoeien. Hij leverde de melk meteen aan 'De Voortuitgang'. Eerst in Renswoude en later in Woudenberg. De crisisjaren dienden zich toen aan. Voor het echtpaar Verbeek een allerminst gemakkelijke tijd. De uitbetaalde melkprijs was toen heel mager. Mevrouw Verbeek: 'Je moest toen heel wat doen om een cent te kunnen verdienen. Je ging alles zoveel mogelijk zelf doen, om maar geen geld te hoeven uitgeven. Toch slaagden we er in ieder jaar het bedrijf iets uit te breiden. Er kwamen enkele koeien bij en we gingen kippen houden. We broedden ook de eieren. De broedkasten stonden eerst in de woonkamer. Toen ons eerste kind werd geboren heb ik tegen mijn man gezegd, je zoekt nu maar een andere plek voor die broedkasten'.

De nu 75-jarige Verbeek, vindt het wel begrijpelijk dat het tankmelken wordt ingevoerd. Hij doet er niet meer aan mee. Wel heeft hij tot het laatste moment de gelegenheid benut melk in bussen te leveren. Hij kon net de periode van 50 jaar volmaken.

RvdW

Melkrijder Aart Kleinveld blijft zelfstandig.

Melkontvanger A. v. 't Wel sloot derde bussenontvangst.

De heer Krol overhandigde de melkrijders een presentje.

Overgenomen uit: veertiendaags blad Melk, uitgave van de Melkunie Holland, 37e jaargang, 28 mei 1981, nr. 11

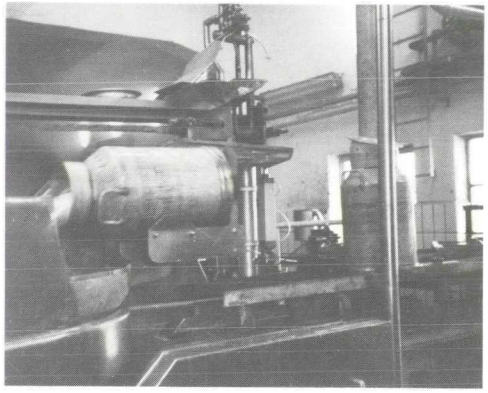

De laatste volle melkbussen worden in de fabriek gestort.

verlieten de melkrijders met hun tractoren en vrachtwagens voor de laatste maal het terrein van de fabriek.
De melkbussen, die generaties lang een vast plaatsje innamen in het landschappelijke beeld, waren niet langer meer te zien bij de ingang van het boerenerf. De melkbus kreeg een andere bestemming en ging dienst doen als bloemen- of paraplubak wel of niet beschilderd. De melkbus was geschiedenis geworden.

De rijdende melkontvangst (R.M.O)
Nadat de melkbus in 1981 was afgeschaft werd alle melk voortaan opgehaald met tankauto's, ingericht om de melk uit de tanks bij de boeren te pompen en op te slaan. De aflevering vond plaats bij een van tevoren geprogrammeerde fabriek van de Melkunie, waar de verwerking plaats vond. De melk van de boeren uit de omgeving van de fabriek behoefde niet allemaal meer verwerkt te worden in de Roomboterfabriek 'De Vooruitgang', zoals dat voorheen het geval was.

De R.M.O.'s in slagorde op het fabrieksterrein.

CDA bezorgd over sluiting melkfabriek

WOUDENBERG — De CDA-fractie, bij monde van mevrouw P. Kroese, in de Woudenbergse gemeenteraad maakt zich zorgen over het verdwijnen van een stuk werkgelegenheid door de voorgenomen opheffing van de roomboterfabriek aan de Stationsweg.

Tevens sprak zij haar bezorgdheid uit over de toekomst van de werknemers van het bedrijf van de Melkunie Holland. Een beroep werd gedaan op het college van burgemeester en wethouders alles in het werk te stellen om de schade zoveel mogelijk te beperken.

Burgemeester J. de Pree kon meedelen dat de sluiting van de melkfabriek het college met zorg en spijt vervult. Inmiddels is door de gemeente bemiddeling bij de herbestemming van het gebouw aangeboden. Wethouder F. Mulder sprak van „mogelijke positieve ontwikkelingen", doch deed er verder het zwijgen toe.

Zoals bekend zal de Roomboterfabriek over ruim een jaar voorgoed de deuren sluiten. Het Woudenbergse bedrijf wordt overgeheveld naar Gouda. Het personeel van de roomboterfabriek kan grotendeels meeverhuizen. Verder wordt gezocht naar andere overplaatsingsmogelijkheden. Een aantal personeelsleden kan vervroegd afvloeien door gebruik te maken van de VUT en ouderenregeling. De Melkunie heeft in de Woudenbergse vestiging 41 mensen in dienst.

Voor het melktransportcentrum op het terrein zal eveneens naar een oplossing worden gezocht.

Amersfoortse Courant, 2 juni 1985

Bij de fabriek in Woudenberg werd een concentratie van tankauto's gevestigd. Eerder werden deze tankauto's in Bodegraven geparkeerd. In Woudenberg was bij de fabriek meer ruimte beschikbaar voor schoonmaak en stalling van de melktankauto's. Deze auto's bezorgden geen melk aan de fabriek in Woudenberg en vormden ook geen onderdeel van deze fabriek.

De tankauto's werden dagelijks schoongemaakt. Het schoonmaken gebeurde door middel van een computer zodat er geen handkracht aan te pas kwam. Regelmatig stonden er gemiddeld 15 tankauto's gestald aan de westzijde van de fabriek.

Voor de aanleg van de voorzieningen voor deze rijdende melkontvangst werd in 1978 een bedrag betaald van *f* 532.228,05.

Fusies en plannen tot sluiting van de fabriek

Korte tijd na de fusie van de Nederlandse Melk Unie met de N.V. Roomboterfabriek 'De Vooruitgang' te Woudenberg kwam er een fusie tot stand met de Coöperatieve Melk Centrale te 's-Gravenhage. Onder de naam C.M.C.-Melkunie werd er verder gewerkt. In een later stadium werd er gefuseerd met fabrieken in Noord-Holland. Het concern kreeg de naam van Melkunie Holland.

Inmiddels waren er in de jaren 1984/1985 plannen ontstaan om de melkpoederfabricage uit te breiden. Daarvoor moest een grote poedertoren worden gebouwd in één van de fabrieken van de Melkunie Holland. Er werd voor gepleit om deze poedertoren in de fabriek in Woudenberg te bouwen, maar dat mislukte. Misschien had deze poederfabricage de sluiting van de fabriek in Woudenberg kunnen voorkomen. Waarom was er voor de fabriek in Woudenberg geen toekomst meer? Het plan voor sluiting van de fabriek kwam niet zomaar uit de lucht vallen. In 1981 was er al een studierapport over de toekomst van het

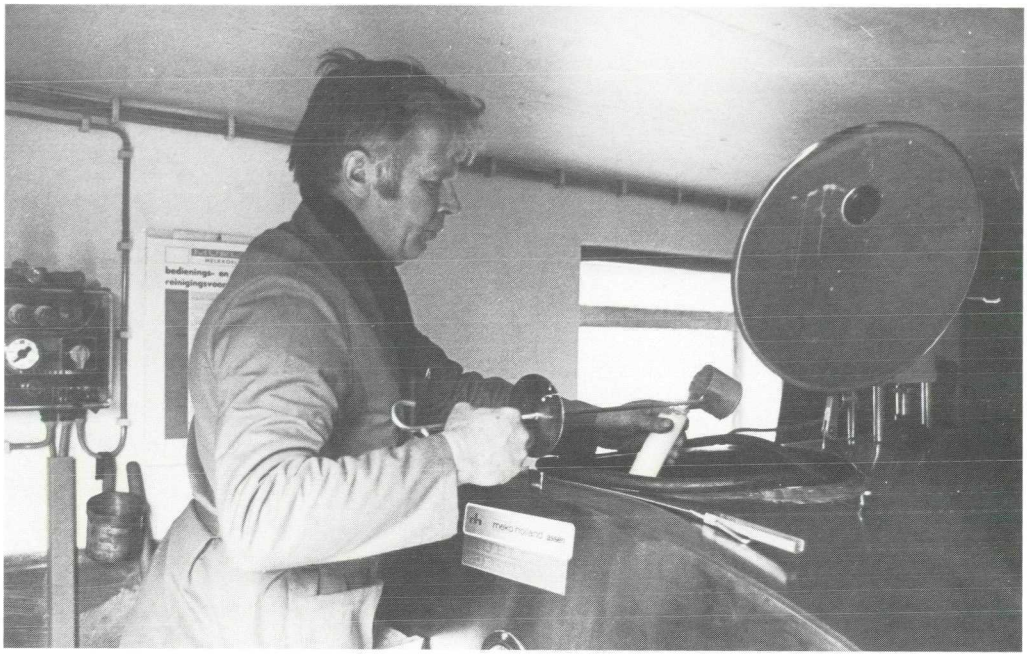

De Rijdende Melk Ontvangst-chauffeur Joop van der Wiel te Woudenberg neemt een monster van de melk, opgeslagen in de tank bij de boer.

bedrijf gemaakt. De uitslag hiervan was dat het economischer was om de productie in Woudenberg over te plaatsen naar Gouda. Er werd echter gekozen voor een tussenoplossing.

Door de melkpoederproductie stil te leggen en het aantal arbeidsplaatsen te verminderen kon het bedrijf nog verschillende jaren blijven 'draaien'. De gedachte was om met het instandhouden van de fabriek ruimte beschikbaar te houden om de jaarlijkse toeneming van de melkaanvoer te kunnen opvangen. In 1981 was het nog heel gewoon dat de melkaanvoer jaarlijks met enkele procenten toenam. De fabriek in Woudenberg werd ook achter de hand gehouden voor het maken van nieuwe producten, die in ontwikkeling waren.
De in 1981 aangevoerde argumenten werden in 1984 volledig van de kaart geveegd. Er werd niet meer maar juist minder melk geleverd. De in Europees verband ingevoerde superheffing dwong de veehouders minder melk te produceren. Er werd teveel melk geleverd aan de fabrieken, waardoor de Europese Economische Gemeenschap (E.E.G.) veel te grote voorraden niet af te zetten boter moest opslaan en financieren. Dat ging veel te veel geld kosten. Als gevolg van de superheffing op teveel geleverde melk ontving de Melkunie Holland voortaan minimaal 100 miljoen kg minder melk. Dat veroorzaakte een onderbezetting. De eerstkomende jaren viel er geen groei in de melkaanvoer te verwachten en daarvan werd de melkfabriek in Woudenberg de dupe. Er was intussen gebleken dat de aanwezige apparatuur in de melkfabriek te Gouda eveneens voor eventuele nieuwe producten inzetbaar was. Ook om die redenen behoefde de fabriek in Woudenberg niet beschikbaar te blijven. Wanneer de boter- en melkpoederproductie helemaal naar Gouda zou worden overgebracht kon er behoorlijk op de kosten worden bespaard.

Woerden, 20 februari 1985

BESTEMD VOOR DE PUBLIKATIEBORDEN

ACTIVITEITEN WOUDENBERG NAAR GOUDA

Melkunie Holland heeft plannen uitgewerkt om de boter- en poederproduktie van Woudenberg te verplaatsen naar Gouda. Hierover heeft de directie van de Zuivel/Exportgroep een rapport opgesteld. Woudenberg produceert in hoofdzaak boter in kleinverpakking. In totaal zijn 41 medewerkers in vaste dienst. De plannen veroorzaken geen gedwongen ontslagen.

Voor de medewerkers worden arbeidsplaatsen in andere vestigingen gezocht. In ieder geval kunnen er 25 medewerkers naar Gouda. Voorts zijn verschillende medewerkers in de gelegenheid gebruik te maken van de ouderen- en VUT-regeling.

Door de superheffing leveren de melkveehouders in de komende jaren jaarlijks ca. 100 miljoen kg minder melk. Dit leidt vooral tot onderbezetting van de boter- en poederbedrijven Woudenberg en Gouda. De opgestelde plannen moeten hierin verbetering brengen.

Op het terrein van Woudenberg is ook een RMO-transportcentrum gevestigd. Hiervoor wordt een oplossing gezocht.

De groepsondernemingsraad is verzocht advies uit te brengen. Voorts zijn de plannen voorgelegd aan de werknemersorganisaties. Binnenkort start het overleg. De groepsdirectie verwacht na de definitieve beslissing, ongeveer 1 jaar nodig te hebben voor de uitvoering.

Zuivel/Exportgroep
Drs. J.J.L.M. van Gent

Voor de medewerkers van de fabriek was het een heel vervelende zaak. De vertrouwde fabriek, waar sommigen jaren hadden gewerkt, moest worden gesloten. Een aantal medewerkers kon werk krijgen in zusterbedrijven. Anderen zochten elders werk en enkelen maakten gebruik van de Regeling Vervroegde Uittreding (V.U.T.)

Ook het Rijdend Melk Ontvangst Centrum (R.M.O) bij de fabriek in Woudenberg werd gesloten. De tankwagens moesten naar een andere standplaats uitwijken.

De sluiting van de melkfabriek per 1 juli 1986

Er was eens een Roomboterfabriek 'De Vooruitgang' in Woudenberg. Dit kon worden gezegd op 1 juli 1986 toen de productie van boter en andere melkproducten werd gestaakt. Twee symbolen blijven ons doen denken aan deze fabriek en wel de schoorsteenpijp, die over een grote af-

De ontluistering van de fabriek. Machines, die nog konden worden gebruikt, werden afgevoerd naar de fabriek in Gouda.

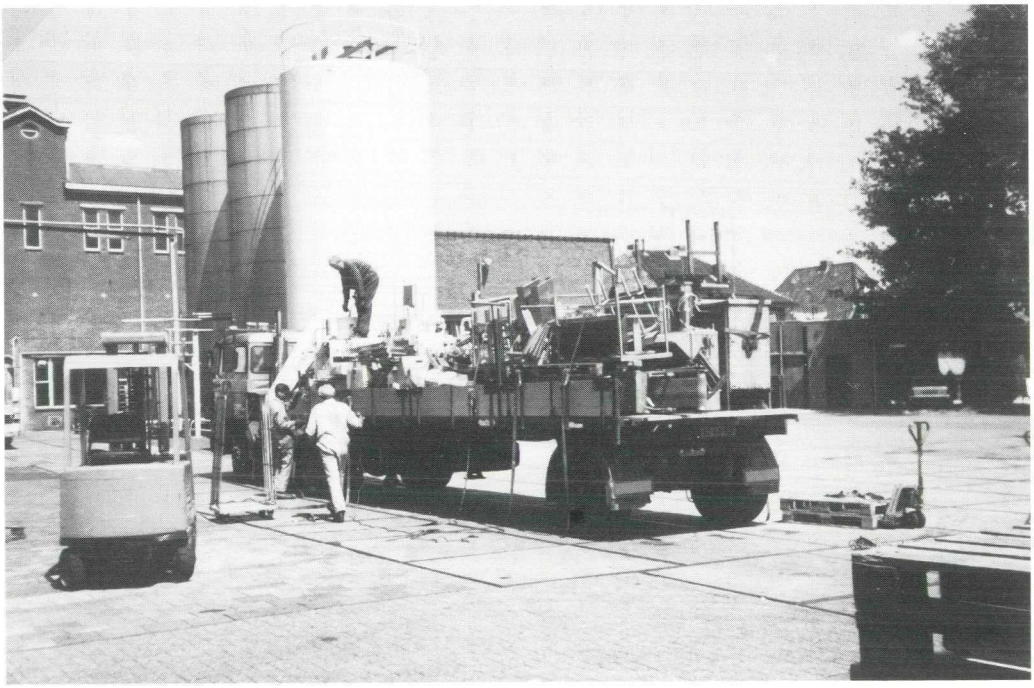

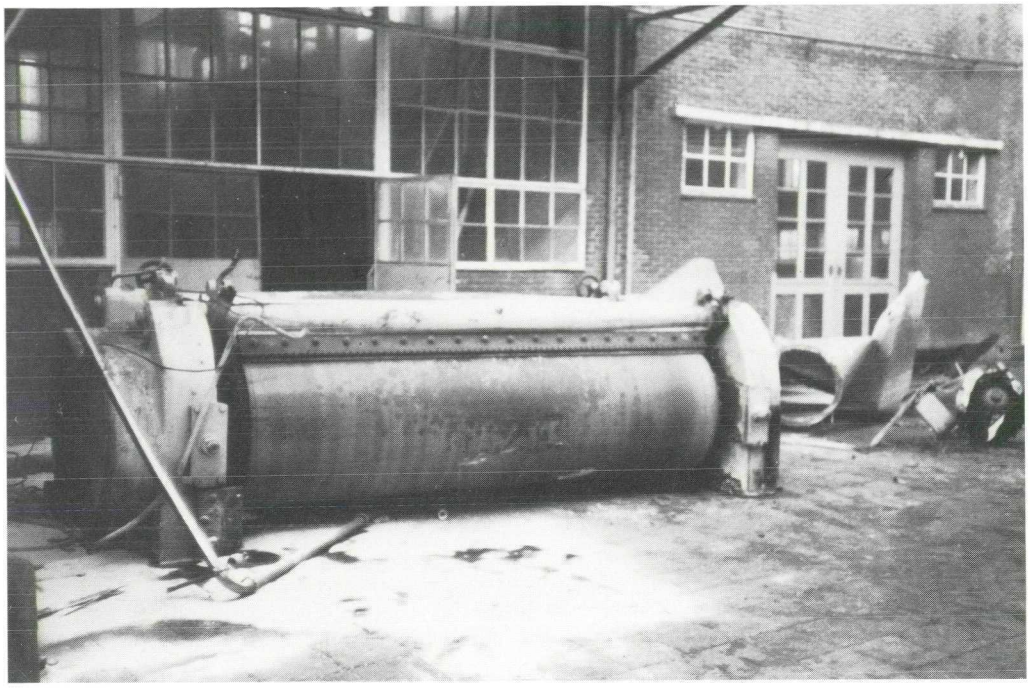

De ontluistering van de fabriek. De walsenpoedermachine is gesloopt en wacht op afvoer naar de schroothandelaar.

stand als blikvanger dienst doet en de naam van de fabriek in de noordelijke gevel van het gebouw. Gedurende een respectabel aantal van 89 jaren is er boter in deze fabriek geproduceerd. Klein begonnen met een handkarn en eindigende met een electrisch aangedreven boterkanon.

Vele Woudenbergse gezinnen en gezinnen uit de naaste omgeving hebben door de jaren heen een bestaan gevonden in deze fabriek. Talrijke boeren leverden de melk aan de fabriek en de melkprijs, die hen een inkomen moest garanderen, was nooit hoog genoeg. De melkrijders met paard en wagen, trekker en wagen of vrachtauto en later de tankwagen vormden een schakel tussen de melkleverancier en de fabriek.

Dicht bij de spoorwegovergang en het station Woudenberg-Scherpenzeel was altijd veel bedrijvigheid door aanvoer van melk en afvoer van melkproducten. Er was een komen en gaan van zuivelarbeiders. Dit alles is niet meer.
De omgeving van het station is veranderd door het wegvallen van de melkfabriek, in 1897 gesticht door burgemeester J.B. de Beaufort en in 1900 omgezet in een naamloze vennootschap omdat de boeren geen coöperatie wilden stichten. Door de fusie per 1 januari 1968 is de wens van burgemeester De Beaufort - om het beheer van de fabriek te doen plaatsvinden in de vorm van een coöperatie - veel later toch in vervulling gegaan.

Reeds voor de sluitingsdatum werd de fabriek te koop aangeboden. Bruikbare machines werden afgevoerd naar de fabriek in Gouda en ander materiaal was rijp voor de sloop. Het terrein met opstallen werd verkocht aan het Transportbedrijf Wetro te Scherpenzeel. In 1963 was dit bedrijf in Woudenberg aan de Zeisterweg

De verkoop van de fabriek in 1986. De heer M.J. Hendrikse, hoofd van de administratie van de fabriek, overhandigt de sleutels aan de nieuwe eigenaar, de heer C. van de Wetering.

De heer M.J. Hendrikse, hoofd van de administratie, kwam in 1947 bij de fabriek en nam in 1987 afscheid.

21 uit zijn 'jasje' gegroeid en werd er uitgeweken naar Scherpenzeel. Ten tijde van de koop van het 2,6 hectare grote fabrieks-complex telde het bedrijf 26 transportwagens.

Een agrariër op de voorgrond

Na de fusie per 1 januari 1968 werden er melkleverancierscommissies opgericht om als schakel te fungeren tussen de boeren en de fabriek. De melkleverancier Cornelis Jan van Ekris van de boerderij 'Leeuwenstein' aan de Rumelaarsweg nr. 3 te Woudenberg is een aantal jaren voorzitter geweest van een melkleverancierscommissie.

Deze veehouder heeft zich verdienstelijk gemaakt voor zowel agrarisch Wouden-

Lijst van werknemers van de fabriek per 1 juli 1986

Op 1 juli 1986 - ten tijde van de sluiting van de fabriek - moest er voor de onderstaande werknemers een nieuwe bestemming worden gevonden:

Naam en voorletters	Functie	Nieuwe bestemming
Alosery, R	monteur	Fabriek Gouda
Andich, H.E.L	ass. boter maker	Fabriek Hilversum
Bos, J.	botermaker	Fabriek Gouda
van Dijk, H.	botermaker	Fabriek Woerden
van Ee, J.	centrifugist	Fabriek Gouda
van Garderen, C	kantine beheerder	Fabriek Woerden
van Garderen, E.J.C.	centrifugist	Fabriek Woerden
van Ginkel, W.	walsenpoeder maker	Fabriek Gouda
van Grootheest, J.	loonadministrateur/ boekhouder	Regeling Vervroegde Uittreding

Hamminga, A.	voorman boterinpakker	Fabriek Gouda
Harskamp, B.	1e condenseur/spray-poedermaker	Fabriek Hilversum
Hendrikse, M.J.	hoofd v.d. administratie	Regeling Vervroegde Uittreding
de Heus, A.J.	stapelaar	Fabriek Hilversum
Hol, E	administratief medewerker	Fabriek Veenendaal
Huigenbos, C.	afleveringschauffeur	Fabriek Gouda
Kadouri, D.	ass. botermaker	Fabriek Gouda
Klein Wolterink, J.W.	chef botermaker	Fabriek Gouda
Kooistra, J.	hoofd productie en distributie	Fabriek Gouda
Ossendrijver, P.W.	1e botermaker	Regeling Vervroegde Uittreding
Rozeboom, D.	condenseur/poedermaker	Fabriek Gouda
Saakes, P.	chef bedrijfskantoor	Fabriek Gouda
Sojhir, B.B.M.	ass. botermaker	Fabriek Gouda
van Soeren, H.	afleveringschauffeur	Fabriek Hilversum
Thomassen, E.	voorman melkverwerking	Fabriek Veenendaal
Traa, H.	leerling botermaker	Fabriek Volnij *
Verbeek, D.	telefoniste/assistent-administratie	Fabriek Hilversum
Vermeulen-v.Maanen,H.	laborante	Fabriek Veenendaal
van de Vlierd, G.	heftruck-chauffeur	Fabriek Gouda
van Voorthuizen, W.G.	chef technische dienst	Fabriek Gouda
de Vries, P.E.J.	1e botermaker	Fabriek Gouda
v.d. Waerdt, J.	walsen poedermaker	Fabriek Hilversum
Werkman, W.	laborant	Fabriek Woerden
Nagel, W.	directeur	Blijft directeur van Fabriek Gouda

* De fabriek Volnij te Nijkerk behoort niet tot de Melkunie.

berg en omgeving als voor de gehele Woudenbergse gemeenschap. Het hierna volgend overzicht van funkties toont dat duidelijk aan:

Coöperatieve Rabobank "Woudenberg en Omstreken" B.A.	
- Lid Raad van Toezicht	1964 - 1976
- Voorzitter van het bestuur	1976 tot heden
Utrechts Landbouw Genootschap	
- Dagelijks bestuurslid U.L.G.	1973 t/m 1978
- Vice-voorzitter	1974 t/m 1978
- hoofdbestuurslid K.N.L.C. (Koninklijk Nederlands Landbouw Comité) voor het U.L.G.	1974 t/m 1978
- lid Raad van Commissarissen Accountantskantoor U.L.G.	1974 t/m 1980
- plaatsvervangend lid Gewestelijke Raad Landbouwschap	1975 t/m 1980

Melkunie Holland B.V.
- afdelingsbestuurslid — mei 1978 tot mei 1983
- lid Raad van Toezicht — mei 1983 tot mei 1985
- vice-voorzitter Raad van Toezicht — mei 1985 tot heden

Utrechtse Landbouw Genootschap afdeling Woudenberg
- voorzitter afdelingsbestuur — 1969 tot 1981

Stichting Oud Woudenberg
- voorzitter stichtingsbestuur — 1975 tot heden

Raadslid/wethouder van gemeente Woudenberg
- lid van de Gemeenteraad — september 1974 tot april 1984
- wethouder — mei 1975 tot september 1983

Stichting Vrienden van het Protestants Christelijk Bejaardencentrum Groenewoude te Woudenberg
- voorzitter — 1985 tot heden.

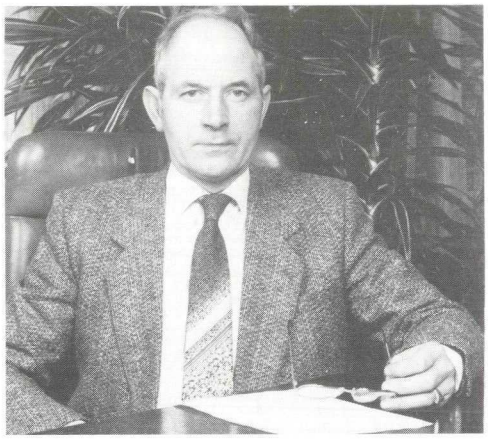

De heer C.J. van Ekris, vanaf mei 1978 tot heden bestuurslid van de Melkunie Holland B.V.

Uit het bovenstaand overzicht blijkt dat de heer C.J. van Ekris reeds vanaf 1978 deel uitmaakt van het bestuur van de Melkunie Holland B.V. waarvan ook de Roomboterfabriek 'De Vooruitgang' te Woudenberg eigendom was.

Slotwoord

De schrijvers van deze kroniek hebben met veel genoegen de geschiedenis van de N.V. Roomboterfabriek 'De Vooruitgang' op schrift gesteld. Tot 1 januari 1968 boden de notulen van de aandeelhouders vergaderingen en de bijeenkomsten van de Raad van Commissarissen voldoende interessante gegevens voor de geschiedschrijving. Na de fusie kon er vanaf 1 januari 1968 niet volledig over de archieven van de Melkunie worden beschikt en is er op andere wijze getracht betrouwbare gegevens te verkrijgen.

Veel dank is verschuldigd aan de heer M.J. Hendrikse, hoofd van de administratie, die 40 jaren aan de fabriek verbonden is geweest.

De Klapperman
Uitgave van de Stichting Oud-Woudenberg.

Redactie
Mej. H.J. Blokhuis, G.D. Marringa, H. Schouten, Th. van Straalen, J.J. Timmer.

Redactie-adres
G.D. Marringa, Tromplaan 15, 3931 AG Woudenberg, tel. (03498) 23 28.

Abonnement
'De Klapperman' wordt aan donateurs van de stichting zonder kosten toegezonden. Donatie minimaal ƒ 15,-. Losse nummers ƒ 10,-.

Secretariaat stichting
Adres: Postbus 2, 3930 EA Woudenberg.

Gehele of gedeeltelijke overname van artikelen is zonder toestemming van de uitgeefster niet toegestaan.

Tekst
1962-1967 W. van Halem. Aangevuld en bewerkt door G.D. Marringa. Vanaf 1-1 1968 is de tekst van G.D. Marringa.

Geraadpleegde bron
Notulen van de vergaderingen van de Raad van Commissarissen en de archieven van de N.V. Roomboterfabriek 'De Vooruitgang' te Woudenberg, alsmede gesprekken met M.J. Hendrikse.

Foto's
De gepubliceerde foto's komen uit de collectie van de N.V. Roomboterfabriek 'De Vooruitgang' te Woudenberg en van enkele particulieren.

Bij de omslag
Luchtfoto uit 1969. Op de voorgrond de Stationsweg en links de Landaasweg.

Behoort bij mededelingenblad nr. 33.